Vestibüler Rehabilitasyon Fayda Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Vestibüler Rehabilitasyon Fayda Anketi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32521

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Vestibüler Rehabilitasyon Fayda Anketi (VRFA), vestibüler disfonksiyon nedeniyle **dizziness** (ba? dönmesi) ve denge bozukluklar? ya?ayan hastalarda uygulanan rehabilitasyon programlar?n?n alg?lanan faydas?n? ve etkinli?ini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, hastalar?n semptomlar?ndaki iyile?meyi, günlük ya?am aktivitelerindeki k?s?tl?l?klar?n azalmas?n? ve genel ya?am kalitesindeki art??? subjektif olarak de?erlendirmeyi hedefler. Sunulan giri?, Seher Özta? taraf?ndan 2020 y?l?nda gerçekle?tirilen VRFA'n?n Türkçe diline uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çal??mas?na dayanmaktad?r. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk popülasyonunda klinik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m?na olanak sa?lam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Vestibüler rehabilitasyon, **vestibüler sistem**, dizziness, denge bozuklu?u, anksiyete, ya?am kalitesi, psikometrik araç, ölçek uyarlama, VRFA.

Yazarlar

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?n? gerçekle?tiren sorumlu yazar: **Seher Özta?**.

Amaç

VRFA'n?n temel amac?, **vestibüler rehabilitasyon** (VR) tedavisini tamamlam?? olan bireylerin bu tedavi sürecinden ne ölçüde fayda sa?lad?klar?n? kantitatif olarak belirlemektir. Ölçek, sadece fiziksel semptomlar?n azalmas?n? de?il, ayn? zamanda hastal???n neden oldu?u psikososyal etkilerin ve i?levsellik düzeyindeki iyile?melerin de de?erlendirilmesini sa?lar. Bu sayede klinisyenler, uygulanan rehabilitasyon programlar?n?n bireysel ve genel etkinli?ini ölçebilir ve tedavi protokollerini optimize edebilirler.

Ölçe?in Türkiye'deki uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerinin Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu test etmek ve VRFA'y? Türkçede güvenilir bir de?erlendirme arac? olarak kullan?ma sunmakt?r.

Yap?

Vestibüler Rehabilitasyon Fayda Anketi, hastan?n vestibüler disfonksiyonun farkl? yönlerinden elde etti?i fayday? ölçmeyi amaçlayan çok boyutlu bir yap?y? temsil eder. Ölçek, hastalar?n hem fiziksel hem de duygusal tepkilerini ve ya?am kalitesindeki de?i?imleri kapsar. Ölçe?in bütününde 36 madde bulunmakla birlikte, Türkçe uyarlama çal??mas?nda veya orijinal yap?s?nda belirlenen temel faktörler, tedavinin etkilerini ayr??t?rarak de?erlendirmeye olanak tan?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, hastalar?n rehabilitasyon öncesi ve sonras? durumlar?n? kar??la?t?rmalar?na olanak tan?yan bir formatta sunulur ve genellikle subjektif alg?lanan iyile?meyi temel al?r. Ölçülen temel yap?, vestibüler disfonksiyonun neden oldu?u k?s?tl?l?klar?n ve rahats?zl?klar?n tedavi sonras? azalma derecesidir.

Geçerlik

VRFA'n?n Türkçe geçerlik çal??mas? (Özta?, 2020), ölçe?in amaçlad??? yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ünü belirlemek üzere gerçekle?tirilmi?tir. Geçerlik çal??malar?, genellikle yap? geçerli?i (faktör analizi), ölçüt ba??ml? geçerlik ve içerik geçerli?i gibi yöntemleri içerir.

Adaptasyon çal??mas?nda, ölçe?in maddelerinin Türk popülasyonunda kültürel ve dilbilimsel e?de?erli?inin sa?lanmas?n?n ard?ndan istatistiksel geçerlik analizleri yap?lm??t?r. Spesifik olarak hangi geçerlik katsay?lar?n?n elde edildi?i (örne?in, korelasyon de?erleri veya uyum indeksleri) bu özet verilerinde belirtilmemi?tir; ancak bir t?pta uzmanl?k tezi kapsam?nda bu detayl? analizlerin yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Geçerlik sonuçlar?, ölçe?in Türkçe formunun vestibüler rehabilitasyon faydas?n? ölçmede geçerli bir araç oldu?unu desteklemelidir.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçüm arac?n?n tutarl?l???n? ifade eder. VRFA'n?n Türkçe versiyonunun güvenirlik çal??mas?, iç tutarl?l?k (Cronbach alfa katsay?s?) ve muhtemelen test-tekrar test güvenirli?i gibi yöntemlerle incelenmi?tir. ?ç tutarl?l?k analizi, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme derecesini gösterir.

Özta? (2020) taraf?ndan yürütülen çal??mada, VRFA'n?n alt boyutlar? ve toplam puan? için hesaplanan güvenirlik katsay?lar?n?n, ölçe?in klinik kullan?m için kabul edilebilir düzeyde güvenilir oldu?unu göstermesi beklenir. Güvenirlik de?erlerinin yüksek olmas?, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? uygulay?c?lar taraf?ndan kullan?ld???nda tutarl? sonuçlar verece?i anlam?na gelir.

Faktör Analizi

VRFA'n?n faktör yap?s?, hastan?n deneyimledi?i fayday? ölçen temel bile?enleri ortaya ç?karmaktad?r. Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Özta?, 2020) incelenen yap?da, ölçe?in çok boyutlu oldu?u do?rulanm?? ve spesifik alt boyutlar belirlenmi?tir. Bu alt boyutlar, vestibüler rehabilitasyonun etkilerini daha spesifik alanlarda de?erlendirmeye olanak tan?r.

Ölçe?in faktör yap?s?, toplam 36 madde içinde a?a??daki üç temel boyutu içermektedir (di?er maddeler muhtemelen genel de?erlendirme veya di?er faktörleri olu?turmaktad?r):

1) Dizziness ve **Anksiyete** (6 madde)

ARABPSYCHOLOGY.COM

2) Hareketle tetiklenen dizziness (5 madde)
3) **Ya?am Kalitesi** (11 madde)

Bu faktörler, tedavinin sadece denge semptomlar? üzerindeki etkisini de?il, ayn? zamanda ba? dönmesiyle s?kça ili?kilendirilen duygusal tepkiler (anksiyete) ve hastan?n genel i?levselli?i üzerindeki iyile?meyi de kapsamaktad?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) çal??mas? sonucu Türkçe kullan?ma sunulmu?tur. Orijinal ölçek yabanc? dilde geli?tirilmi?tir.

Format: Öz bildirim anketi format?ndad?r. Hastalar, rehabilitasyon sonras? deneyimledikleri fayda düzeyini belirtirler.

Mevcut Diller: Türkçe. Orijinal dil genellikle ?ngilizcedir (Vestibular Rehabilitation Benefit Questionnaire).

Popülasyon Grubu: Vestibüler disfonksiyon (denge bozukluklar?) te?hisi konmu? ve vestibüler rehabilitasyon tedavisi alm?? yeti?kin hastalar.

Ya? Grubu: Yeti?kin popülasyon.

Popülasyon Detaylar?: Denge ve ba? dönmesi ?ikayetleri olan, fizyoterapi veya odyoloji kliniklerinde VR program?na kat?lan bireyler.

Test Metodolojisi: 36 maddeden olu?ur. Derecelendirme format? bu özet verilerinde belirtilmemi?tir, ancak genellikle Likert tipi bir ölçek kullan?larak hastan?n fayda düzeyini veya semptom ?iddetindeki de?i?imi puanlamas? istenir.

Anahtar Kelimeler

Vestibüler rehabilitasyon, **dizziness**, denge, anksiyete, ya?am kalitesi, adaptasyon, psikometri, fizyoterapi, uyarlama, Seher Özta?.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l? (Türkçe Adaptasyon): 2020

?zinler ve Ücret: Türkçe formun kullan?m? için, uyarlama çal??mas?n? yürüten sorumlu yazar (Seher Özta?) ve Ankara Üniversitesi'nden izin al?nmas? gerekebilir. Ayr?ca, ölçe?in orijinal geli?tiricilerinden de telif hakk? ve kullan?m izni ?artlar?n?n ara?t?r?lmas? önemlidir. Detayl? izin

ARABPSYCHOLOGY.COM

prosedürleri ve olas? ücretler için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir.

Kaynaklar

Ölçe?in Türkçe geçerlik ve güvenirlik çal??mas?na ait temel referans:

Özta?, S. (2020). *Vestibüler rehabilitasyon fayda anketi (VRFA)'nin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çal??mas?* . Ankara Üniversitesi, Ankara.

Sorumlu yazar?n ileti?im bilgisi: sehroztas@gmail.com

Ölçe?in orijinal PDF'i a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir. The original PDF can be downloaded here: vestibuler-rehabilitasyon-fayda-anketi-toad.pdf

Vestibüler Rehabilitasyon Fayda Anketinin Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal yap?lar? ve dilleri korunarak sunulmu?tur.

36 madde

1) Dizziness ve anksiyete (6 madde)
2) Hareketle tetiklenen dizziness (5 madde)
3) Ya?am Kalitesi (11 madde)

ARABPSYCHOLOGY.COM